

Gewone algemene vergadering van aandeelhouders van 17 mei 2016

INLEIDENDE UITEENZETTING VAN DE GOUVERNEUR

Dames en heren,

Namens het gehele Directiecomité heet ik u hartelijk welkom op deze gewone algemene vergadering van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België.

Zoals gebruikelijk, ben ik zo vrij bij het begin van deze algemene vergadering een kort overzicht te geven van de activiteiten, beslissingen en gebeurtenissen die de onderneming 'National Bank van België' het voorbije jaar hebben gekenmerkt. U vindt het allemaal gedetailleerd terug in het eerste hoofdstuk van ons ondernemingsverslag.

Zoals ik u vorig jaar al had medegedeeld, heeft de Bank in 2014 een strategisch plan tot 2020 uitgewerkt, waarmee beoogd wordt te onderzoeken in welke mate de activiteiten en de werkwijzen van de Bank moeten worden aangepast om te kunnen inspelen op de interne en externe ontwikkelingen waarmee ze onvermijdelijk in de toekomst zal worden geconfronteerd. Voor alle activiteiten werden scenario's uitgetekend, waarin de verwachte ontwikkelingen en de te ondernemen acties zijn opgenomen. Die scenario's werden aan de hand van een routekaart uitgezet in de tijd, om het mogelijk te maken de tenuitvoerlegging ervan jaar na jaar te volgen. Uit onze eerste evaluatie, in het najaar, bleek dat de voor 2015 geplande acties over het geheel genomen volgens de geplande timing verliepen. Hoewel twee nieuwe opdrachten zich aandienen, waarover ik het binnen een paar ogenblikken verder zal hebben, blijven de voor 2020 bepaalde doelstellingen en aangepaste verbintenissen onveranderd. De Bank, die beoogt bij afloop van haar strategische oefening te komen tot een personeelsbestand van 1709 voltijdse equivalenten, heeft het aantal personeelsleden in de loop van het voorgaande boekjaar met 37 eenheden teruggebracht. Op 31 december ll. bedroeg het 1971 VTE. De Bank wordt steeds meer een kennisbedrijf en onze onderneming zal in de toekomst een groter aantal kaderleden nodig hebben dan vandaag en minder bediendenfuncties. Ze zal ook geleidelijk haar ondersteunende activiteiten terugschroeven, via natuurlijke afvloeiingen.

Sinds 2011 is de architectuur van het prudentieel toezicht -zowel op nationaal als op Europees niveau - voortdurend gewijzigd. Aangezien het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme in november 2014 in werking is getreden, stond het verslagjaar grotendeels in het teken van de operationele uitwerking van die activiteitspijler. Het toezicht op de instellingen die in het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme als 'belangrijk' worden aangemerkt en die meer dan 90% van de bancaire markt in België omvatten, wordt voortaan uitgeoefend door de Europese Centrale Bank, en zulks via 'Joint Supervisory Teams'. Die teams worden geleid door een ECB-medewerker en bestaan, enerzijds, uit een kleine groep personeelsleden van de ECB en, anderzijds, uit een aantal gedetacheerde medewerkers van de nationale toezichthouder. De Bank neemt actief deel aan 15 van die joint supervisory teams. Door de instelling van het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme kon het Europees financieel stelsel worden versterkt, onder meer door de harmonisatie van de prudentiële procedures. De met het banktoezicht belaste operationele teams zagen hun werklast en hun takenpakket aanzienlijk toenemen. Als gevolg van een door de Europese toezichthouders gemaakte vergelijking, heeft de Europese Centrale Bank zelf de Bank

verzocht het aantal met de belangrijke banken belaste teams te vergroten; dat is een van de twee aanpassingen die wij in onze strategische oefening dienden aan te brengen.

Het gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme is thans de tweede pijler van de bankenunie. Het beoogt de afwikkelingsregeling voor kredietinstellingen en sommige beleggingsondernemingen te verbeteren en op Europees niveau te harmoniseren. Het bestaat voornamelijk uit de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad en uit alle nationale afwikkelingsautoriteiten. Voor België is dat de Bank. Om in onze instelling voor een scheiding te zorgen tussen de prudentiële taken en de afwikkelingsactiviteiten, werd bij de organieke wet in de Bank een totaal nieuw orgaan opgezet: het Afwikkelingscollege.

Wat het prudentieel toezicht op de verzekerings- en herverzekeringsondernemingen betreft, hadden een groot deel van de activiteiten van de Bank te maken met het voorbereiden van de sector op de inwerkingtreding, begin 2016, van de hervorming van de Europese regelgeving Solvabiliteit II. De mogelijke gevolgen van een langdurige lage rente zijn het belangrijkste financieel risico waarmee de verzekeringsmaatschappijen af te rekenen hebben; dat is dus een belangrijk aandachtspunt voor de Bank.

Nog vóór de tragische gebeurtenissen waardoor Frankrijk en België getroffen werden, en als gevolg van een rapport van de Financiële Actiegroep (FATF,) besloot de Bank haar middelen en maatregelen ter bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme op te voeren. Een gespecialiseerde groep is voortaan belast met die aangelegenheden en de middelen die ervoor worden ingezet, werden aanzienlijk opgetrokken. Dat is de tweede opgave die de koers van onze strategische oefening heeft gewijzigd.

Inzake risicomanagement past de Bank het beproefde stelsel van de 'drie verdedigingslijnen' toe. In de loop van het verslagjaar besloot het Directiecomité die structuur te versterken en belastte de Schatbewaarder met het stelsel van tweedelijnscontrole inzake financieel risico. Tevens werden alle met de tweedelijnsaanpak van de niet-financiële risico's belaste personeelsleden onder het gezag van de secretaris geplaatst. Conform de internationale normen en de in het Eurosysteem gehanteerde modellen, wordt met die hervorming beoogd de efficiëntie en de doelmatigheid inzake toezicht, compliance en risico te verbeteren.

De dienst Interne audit draagt de derdelijnsverantwoordelijkheid voor de effectieve werking van het internecontrolesysteem. Hij is ermee belast het Directiecomité een additionele garantie te geven, gebaseerd op de hoogste graad van organisatorische onafhankelijkheid.

Tot de werkterreinen met betrekking tot de tweede verdedigingslijn inzake de niet-financiële risico's behoren bijzonder prangende thema's, zoals de continuïteit van de operaties, de informaticabeveiliging – en dus de cyberbeveiliging -, alsook de fysieke veiligheid van de Bank en haar personeel, of nog de activiteiten gerelateerd aan de controle van de bankbiljetten, de bestrijding van het witwassen van geld, alsook de aanpak van de strategische risico's. Bij de overgang op dreigingsniveau 4 in Brussel, heeft de Bank de doeltreffendheid van haar rol als contactpunt tussen het crisiscentrum en de financiële sector aangetoond.

Hoewel het domein van de financiële stabiliteit en het prudentieel toezicht in vier jaar tijd een hoofdpijler van onze activiteit is geworden, blijft de Bank uiteraard actief deelnemen aan het monetair beleid van het Eurosysteem, zowel bij de voorbereiding van de beslissingen van de Raad van Bestuur, waaraan ik samen met mijn ambtgenoten van de andere nationale centrale banken van het Eurosysteem en de leden van de Directie van de ECB meewerk, als bij de uitvoering van zijn beslissingen. Het betreft de historische rol die de Bank speelt als monetaire autoriteit. In haar verslag over de economische en financiële ontwikkelingen wordt nader ingegaan op alle zogenoemde 'niet-conventionele' maatregelen die tijdens het verslagjaar werden genomen om de in de Europese economie als gevolg van de financiële crisis van 2008 ontstane problemen aan te pakken. De diverse programma's voor de aankoop van activa die werden uitgevoerd, vertegenwoordigen telkens weer belangrijke bijsturingen in het vakgebied van de nationale centrale banken en zijn grote uitdagingen voor het welslagen van het monetair beleid. De Bank heeft haar ambitie te kennen gegeven om haar expertise ter zake te vervolmaken. Vanaf de start van het programma voor de aankoop van Asset backed securities, had zij derhalve besloten een essentiële rol te vervullen in de structuur van het toezicht op het programma. En vanaf oktober 2015 was zij de tweede nationale centrale bank van het Eurosysteem die direct het aankoopprogramma van die producten zelf begon uit te voeren. Tegen die achtergrond belegde de Bank in november II. eveneens een colloquium over effectisering. Ik wil er nog aan toevoegen dat zij, in het kader van het programma voor de aankoop van activa, eveneens actief deelneemt aan de aankoop van bedrijfsobligaties, een maatregel waartoe door de ECB in maart dit jaar werd besloten.

Een oud gezegde luidt 'meten is weten'. Het hoeft dan ook geen verbazing te wekken dat de Bank eveneens een belangrijk statistisch instituut is. Ter zake spitst haar aandacht zich evenwel niet enkel toe op de productie van vernieuwende en relevante statistieken, maar gaat zij ook in op de kosten die verbonden zijn aan het opstellen ervan, zowel bij de leverancier als bij de producent van basisgegevens. Sinds de invoering van de Intrastat-enquête, door de Bank, in 1995, is het aantal aan die enquête onderworpen ondernemingen gestaag teruggelopen van 25 000 tot nagenoeg 8 000, zonder dat de representativiteit van de gegevens erdoor werd aangetast.

Op verzoek van de autoriteiten, en conform de wet van 14 april 2011, is de Bank sinds 2014 ook verantwoordelijk voor de organisatie en het beheer van een Centraal aanspreekpunt (CAP), waarbij de financiële instellingen jaarlijks alle geopende rekeningen en sommige soorten contracten dienen aan te geven van al dan niet in België ingezeten natuurlijke personen en rechtspersonen. De opdracht van dat centraal aanspreekpunt werd in 2015 uitgebreid tot de buitenlandse rekeningen van de aan de personenbelasting onderworpen belastingplichtigen. Al met al verstrekten bijna 200 000 belastingplichtigen inlichtingen over ongeveer 400 000 rekeningen; nagenoeg 120 000 deden dat op papier. Al die aangiften werden verwerkt binnen de opgelegde termijn van 90 dagen. Net zoals voor in België geopende rekeningen, kunnen personen die daartoe, in het kader van een bij wet strikt bepaalde procedure, door de belastingdiensten gemachtigd zijn, de informatie over de buitenlandse rekeningen raadplegen.

Bij de meeste activiteiten die de Bank vervult – inclusief historische activiteiten, zoals de productie van bankbiljetten en het beheer van de circulatie van chartaal geld - hebben fundamentele veranderingen

haar de laatste jaren ertoe genoopt haar prioriteiten en werkmethoden te herzien. Zo heeft ze besloten in 2020 te stoppen met haar activiteiten inzake de productie van bankbiljetten. In tussentijd blijft de drukkerij van de Bank deelnemen aan de productie van bankbiljetten in euro. In 2015 schakelde zij volledig over op de productie van eurobankbiljetten van de tweede Europa-serie. Dat vergde verscheidene technische maatregelen. In 2015 werden eveneens de nodige organisatorische maatregelen genomen om de continuïteit van de activiteit tot de sluiting veilig te stellen.

De Bank bereidde zich ook voor op de sluiting van de agentschappen van Bergen en Hasselt, respectievelijk op 30 juni en op 31 december 2016, alsook op de stopzetting van sommige aan de verwerking van bankbiljetten gerelateerde activiteiten.

Bij al haar activiteiten laat de Bank zich leiden door het streven om haar arbeidskrachten ten dienste te stellen van het algemeen belang. Het is dan ook haar plicht een competentieniveau te handhaven dat aan de verwachtingen beantwoordt. Zij ziet er eveneens op toe de brede waaier van haar taken uit te voeren en daarbij, zowel administratief als financieel, te streven naar een efficiënt bestuur.

Dat was in grote trekken wat ik u wou mededelen over de dagelijkse activiteiten van de Bank en haar management in het afgelopen jaar. Het ondernemingsverslag en het verslag over de economische en financiële ontwikkelingen verstrekken u alle details die u wenst. Ik stel nu voor over te gaan tot het tweede punt van de agenda, namelijk het verslag over de operaties van het op 31 december 2015 afgesloten boekjaar, dat zal worden toegelicht door directeur Dechaene.